

Дигитално изкуство или медийно изкуство

Автор: д-р Лили Джагарова

Въпреки всички представени дефиниции и техния обхват общото е, че при тези артистични практики, творчество и художествени произведения се използват цифровите или дигиталните технологии (в най-широк смисъл) като основен метод в процеса на творчество или презентация. Технически дигиталното изкуство е от 50-те години на миналия век, когато художници и дизайнери започват работа с механични устройства и аналогови технологии, за да създават произведения на изкуството. Дефиниция му, макар и тема на много дискусии относно физическо и виртуално пространство е все още в процес, тъй като технологичната и концептуална територия, заета от тази форма на изкуство, непрекъснато се преконфигурира.

Дигиталното или цифровото изкуство може да бъде генерирано изцяло от компютър или да бъде взето от други източници, като например сканирани снимки или изображения, изчертани с помощта на графичен софтуер или изцяло авторски художествени изображения на художника. Дигитализираният текст, суровите аудио и видео записи обикновено не се считат за цифрово изкуство, а могат да бъдат част от по-големи проекти на цифровото изкуство. Например дигиталната живопис е създадена по подобие на класическата живопис, използваща софтуер за създаване и разпространение на творбата. Определението за дигиталната живопис се налага от гледна точка на производството по отношение на компютърния софтуер и цифрови графични инструменти на компютъра, които се използват за създаване на картина, т.е. отнася се до нова форма на информатика, която се основава на компютърната техника, използвайки графичен софтуер, мултимедийни технологии и мрежови технологии. При цифровото рисуване се използват компютърни технологии за създаване и разпространение към мрежите на новите медии. Цифровото рисуване е не просто обикновена промяна в традиционните живописни практики, но и перфектният синтез на наука, технологии и творчество, пример за развитие, при което възникват нови артистични практики и нови визуални форми чрез компютърните технологии. Осмислянето им в контекста на съвременното културно наследство и като художествена стойност ще бъдат тепърва във фокуса на изследвания и анализи.

Аналогична е културната ситуация и с изкуството за цифрова инсталация, например, което представлява широко поле на дейност и включва много форми. Някои наподобяват видео инсталации, особено мащабни произведения, включващи прожекции и заснемане на видео на живо. Чрез използването на проекционни техники, които подобряват впечатлението на аудиторията за сетивното разбиране,

много цифрови инсталации се опитват да създадат проактивна среда, в която зрителят да се потопи и да преживее творбата.

Успешното избягване на определенията е едно от най-големите предимства на медийното изкуство и основна причина, поради която толкова много художници, куратори и интердисциплинарни артисти като цяло са привлечени от тази форма на изкуство. Изглежда невъзможно да се фиксира и да се категоризира, институционализира и кодифицира това явление, защото новото медийно изкуство често изглежда по-живо, динамично и променящо се, отколкото практикуващите го искат. По този начин новото медийно изкуство е наблюдавано предимно в категориите на алтернативните арт контексти в своята кратка история до момента. Може би тези нови форми на артистична изява и творчество са срещнали първата си широкомащабна публика през фестивалната верига на филмовите фестивали и фестивалите за алтернативни изкуства, където изпълнителите започват да включват видео и други форми на медийно и мултимедийно изкуство в своите програми през 70-те години на миналия век. Новото медийно изкуство в по-голяма или по-малка степен е свързано с технологиите. Никой предмет или художествена форма (живопис, скулптура или фотография) не може да бъде отделен от неговата собствена същественост по същия начин, по който може да се твърди, че всяка картина е живопис и коментар върху собствената си среда, въпреки че саморефлексията съществено варира от една творба на друга. Технологията е инструмент, но и среда, като боя или глина, за повечето нови медийни художници. Всеки артист, който решава да работи с нея, бързо може да я приеме за даденост. Това не означава, че тези изпълнители са незаинтересовани или не следят отблизо и други нови технологии.

Тъй като носителят често изостава от концепциите, с които художниците се опитват да комуникират, те често трябва да прокарат границите или да разработват технологии, за да изразят своите идеи. Така медийно изкуство може да се приеме за съвременна художествена практика, която институциите не могат да си позволят да игнорират. Освен това са актуални и възможностите за разширяване на представата за това какво е и може ли да бъде изкуство. Позиционирайки се там, където предишните/другите форми на визуални и пластични изкуства (от кинетични до концептуални) оставят свободно „пространство“, новото медийно изкуство има потенциал да разшири и постави под въпрос нашето традиционно разбиране за историята на изкуството.